

בית משפט לענייני משפחה בקריית גת

תמ"ש 15802-03-15 נ' ואת'

בפני: כב' השופטת פאני גילת כהן

תובע

ת.ז. [redacted]

מיוצג באמצעות ב"ב עו"ד גלעד שרגא

נתבעים

1. ת.ז. [redacted]

מיוצגת באמצעות ב"ב עו"ד אהוד גרין

2. רשות מקרקעי ישראל

מיוצגת באמצעות פרקליטות מחוז דרום

3. כפר הריף כפר שיתופי להתיישבות הקלאית

פסק דין

פתיח דבר:

1
2
3 אדם הורה בצוואתו, שנטרחה כדון, כי מלוא עזבונו, לרבות זכויותיו במשק הקלאי ולחלקו:
4 "המשק", הרשומות אצל רשות מקרקעי ישראל, יועבר תחילה לרעייתו, ולאחר אריכות ימים
5 לבתם המשותפת.

6 כן הורה בצוואתו, כי הזוכה הראשונה על פי צוואתו, רעייתו, לא תחא רשאית לבצע כל דיספוזיציה
7 שהיא בזכויות במשק, אלא לחותירן לזוכה השנייה-בתו

8 בסמוך לאחר פטירתו, הועברו הזכויות במשק משמו לשם רעייתו, עפ"י בקשתה.

9 לאחר שהלכה הרעייה לבית עלמה, פנתה בתם של המנוחים לרשות מקרקעי ישראל, והאחרונה
10 העבירה, בחתאם לבקשת הבת את הזכויות במשק משם אמה המנוחה לשמה.

11 זמן קצר לאחר מכן, פונה נכדם של המנוחים לבית המשפט בתובענה למתן פסק דין הצהרתי שיקבע,
12 כי העברת הזכויות במשק מהאם המנוחה לבת בטלה מעיקרה, וכי יש להעביר הזכויות במשק
13 ליורשי המנוחה על פי הוראות הסכם המשבצת החל על המשק.

14 העובדות הרלוונטיות לצורך הכרעה בפרשה זו שבפניי אינן שנויות במחלוקת, ומשכך מעוררת היא
15 השאלות המשפטיות דלהלן:

16
17 א. האם הזכויות במשק היו חלק מעזבונו המנוח, ומה דין ההוראות שבצוואתו הנוגעות
18 למשק;
19

בית משפט לענייני משפחה בקריית גת

תמ"ש 15802-03-15 נ' [redacted] נאח'

- 1 ב. ככל שייקבע כי המנוח לא היה ראוי להגחיל הזכויות במשק במסגרת הצוואה שהגיש
- 2 אחרי, מה דין הזכויות במשק לאחר שרעייתו, על שמה נרשמו הזכויות לאחר פטירתו,
- 3 הלכה אף היא בדרך כלל בשך,
- 4
- 5 ג. מה דינה של העברת הזכויות במשק בזהאם המנוחה לבתם המשותפת שלה ושל המנוח,
- 6 ופחו המקור הנורמטיבי על פיו תועברנה הזכויות במשק לאחר שהמנוחה נאספה אל
- 7 אבותיה.

ואלה העובדות הדלבנטיות לענייננו:

- 10
- 11 1. התובע הוא נכדו של המנוח [redacted], אשר נפטר ביום 10.03.1988 (להלן: "המנוח") ושל
- 12 המנוחה [redacted], אשר נפטרה ביום 28.04.2014 (להלן: "המנוחה").
- 13
- 14 2. המנוחים היו בחייהם בני זוג משותפים, שהביאו לעולם שני ילדים: התבנית 1, ומר [redacted]
- 15 ז"ל, אביו של התובע, אשר נפטר ביום 20.07.1974, קודם לפטירת הוריו.
- 16 הגה כי כן, נתבנית 1 היא זותו של התובע.
- 17
- 18 3. ביום 08.01.1961 אושרו המנוחים כמתיישבים בכפר הרי"ף, והחזיקו בימי חייהם במשק
- 19 מסי [redacted] במושב (שכונה לעיל ויכונה אף להלן: "המשק").
- 20
- 21 4. המשק שיך למשבצת הקרקע אותה שוכרת נתבנית 3 – האגודה השיתופית כפר הרי"ף.
- 22 החל משנת 1971 ועד לשנת 1988 נחתמו בנוגע למשק או חנוכי שכירות תלת צדדיים בין
- 23 מנהל מקרקעי ישראל, הסוכנות היהודית לארץ ישראל והאגודה השיתופית. החוזים
- 24 התחדשו מנת לעת.
- 25 הסוכנות היהודית מסרה בהסכמת מנהל מקרקעי ישראל את המשבצת למאמש האגודה
- 26 כבת רשות בלבד, והאגודה מצדה מסרה לחבריה, בהסכמת מנהל מקרקעי ישראל, את
- 27 זכות השימוש בחלות שבמושב, גם כן כבני רשות בלבד.
- 28
- 29 5. במרוצת השנים והחל משנת 1990 ועד היום, נחתמו ביחס למשבצת הקרקע של מושב כפר
- 30 הרי"ף חווי שכירות דו צדדיים, אשר החליפו את החוזים התלת צדדיים, והסוכנות
- 31 היהודית איננה עוד צד לחוזים אלה. גם החוזים הדו-צדדיים התחדשו מנת לעת כנהוג
- 32 במחוזותינו.
- 33

בית משפט לענייני משפחה בקריית גת

תמ"ש 15802-03-15 ז' ואח'

6. המנוח הניח אחריו צוואה בעדים מיום 03.01.1988 (להלן: "הצוואה") וביום 05.07.1988 ניתן בבית המשפט המחוזי בתל-אביב צו לקיום הצוואה.
- בצוואה נכתבו, בין השאר, התוראות הבאות:
- 1" כל רכושי ללא יוצא מהכלל, ובפרט המשק בכפר הירוק מס. הוגי מצווה בזאת לשניים (יורש אחר יורש), על מנת שתזכה בו השנייה אחרי שתזכה בו הראשונה (אלו הם: [redacted] (ת.ז. [redacted]) כזוכה הראשונה, ולאחר פטירתה, לבתי [redacted] (ת.ז. [redacted]), כזוכה שנייה.
- הזוכה הראשונה לא תהא רשאית להעביר (דיספוזיציה) את המשק הנ"ל לאחר אלא להותירה לאוכה השנייה".
7. כאמור, המנוח נפטר זמן קצר לאחר עריכת הצוואה, ביום 10.03.1988. בסמוך מאד לאחר פטירתו, ביום 19.11.1988, פנתה המנוחה לרשות מקרקעי ישראל בבקשה להעברת הזכויות במשק על שמה, ובקשתה אושרה.
8. ביום 28.04.2014 נפטרה המנוחה בלא שהניחה אחריה צוואה.
9. ביום 10.09.2014 פנתה נתבעת 1 לרשות מקרקעי ישראל בבקשה להעברת הזכויות במשק על שמה מכוח היותה, כטענתה, "הזוכה השנייה" עפ"י צוואת אביה המנוח. בו ביום אושרה בקשתה, והזכויות במשק נרשמו בספרי רשות מקרקעי ישראל על שם הנתבעת 1.
10. ביני לביני ניתן צו ירושה אחר עובון המנוחה, לפיו יורשיה בחלקים שונים הם התובצ והנתבעת 1.
11. ביום 08.03.2015 הוגשה התובענה שלפניי ובמקביל הוגשה בקשה דחופה לצו מניעה זמני אשר יאסור על הנתבעת 1 לבצע דיספוזיציה בזכויות במשק ואשר יאסור על הנתבעות 2 ו-3 ליתן הסכמתן להעברת הזכויות במשק לכל צד שלישי שהוא.
12. בית המשפט נותר לבקשה וניתן צו מניעה זמני במעמד צד אחד. חבקשה הועברה לתגובת הנתבעות ולאחר קבלת עמדת הנתבעת 1, היא נקבעה לדיון ביום 07.05.2015.

בית משפט לענייני משפחה בקריית גת

תמ"ש 15802-03-15 נ' ו' ואח'

13. בדיון מיום 07.05.2015 נקבע בהסכמת הצדדים, כי מבלי להודות בטענות מי מהם, צו המניעה הזמני שניתן במעמד צד אחד יעמוד בתוקפו עד למתן החלטה אחרת.
 בן הומלץ לצדדים לשקול הפניית המחלוקת נושא הליך זה לאפיק של גישור, כגון במחלוקת נוספת התלויה ועומדת ביניהם בעניין עובון המנוחה, ואף נקבע כי ככל שהליך הגישור לא יצליח, ובהינתן כי המחלוקת נושא הליך זה היא משפטית גרידא, ייתן פסק הדין לאחר שיוגשו סיכומי הצדדים בכתב.

14. נפסח הודעת הנתבעת 1 כי אינה מעוניינת בהפניית המחלוקת להליך גישור, הוגשו סיכומי הצדדים ובהתאם לחלטת בית המשפט, ומכאן פסק הדין שלפנינו.

טענות הצדדים:

טענות התובע

15. נתבעת 1 בכוונתה תחילה הטעתה אותו וגרמה לו לחשוב, כי היא פועלת לחוצאת צו ירושה אחר עובון המנוחה, כאשר בה בעת, פעלה מאחורי גבו ובלא ידיעתו להעברת הזכויות במשק על שמה.
 לטענתו, פעולות הנתבעת 1 החשפו על ידו במקרה, את קיבל לידיו עותק מכתב תביעה אשר הגישה כנגד חברת "פסגות" אשר לכספן המנוחה, בו הופיעו אמו ותוא כנתבעים מרמאליים. במקרא כתב התביעה גילה, כי פרט יפן שהנתבעת 1 ביצעה פעולות בחשבונות הבנק של המנוחה, היא פעלה גם מול נתבעת 2 לצורך העברת הזכויות במשק על שמה.

16. עם היוודע דבר העברת הזכויות במשק, פעל לקבלת צו ירושה אחר עובון המנוחה, בד בבד עם פנייה לנתבעת 2 ולבית המשפט בתובענה נושא הליך שבכותרתו.

17. הסכמת הנתבעת 2 להעברת הזכויות במשק מהמנוחה לנתבעת 1 ניתנה בעמוד להחליה ובניגוד להוראות הסכמי המשבצת הרלוונטיים, ולכן יש להורות על ביטול העברת הזכויות כשם שבוצעה ועל העברתן בהתאם להוראות הסכמי המשבצת.

18. המשק לא היה חלק מעובון המנוחה, ומשכך, לא היה רשאי להוריש הזכויות בו באמצעות הצוואה שהניח אחריו. העברת הזכויות לאחר פטירת המנוחה צריכה הייתה להימשות עפ"י הוראות הסכם המשבצת הרלבנטי, ועל-פיהן בלבד.

19. הצוואה איננה רלוונטית לשם קביעת זכויות המנוחה במשק, שעה שהמנוח נפטר לפניו, ועל כן עברו הזכויות במשק למנוחה מכוח הוראות הסכם המשבצת. בהינתן כי המנוחה לא הניחה אחריה צוואה, הרי שדין זכויותיה במשק יוכרע עפ"י הוראות הסכם המשבצת,

בית משפט לענייני משפחה בקריית גת

תמ"ש 15802-03-15 נ' ו' ואח'

- 1 וגורל עיזבונה יוכרע בהתאם לצו הירושה שניתן בעניינו. לשיטתו, הוראות הסכם המשבצת
 2 קובעות, כי בהעדר הסכמה בין הירשים, על בית המשפט להכריע מי מביניהם מסוגל
 3 לקיים את המשק.
 4 לדידו, הוא הירש הראוי ובעל היכולת לקיים ולהפעיל את המשק. לחילופין עותר הוא
 5 למינוי מנהל עיזבון לשם מימוש הזכויות במשק ומכירתן לצד שלישי.
 6
 7 20. זכויות המנוח במשק היו זכויות של בר רשות, וככאלה הן זכויות אישיות-חוזיות ולא
 8 קונטיניות שאופיין והיקף פריסתן יקבעו רק בהתאם להסכם הירשיון שמכוחו נוצרו, הקובע
 9 מפורשות, כי זכויות אלה אינן חלק מעיזבון, ולכן בר הרשות איננו ראוי לקבוע בצוואה
 10 למי הוא צפוי לזכויות אלה, היות שנים פטירתו, הן עוברות אוטומטית לכן הזוג האותר
 11 בחיים.
 12
 13 21. בר רשות רשאי אמנם לקבוע במסגרת צוואתו וזהות הירש אליו תעבורנה זכויותיו במשק,
 14 אולם חלה רשות לעשות כן רק במקרה שבו המצוה הוא בן הזוג האחרון במשק ולא כאשר
 15 נותר בן זוג אחר בחיים, כבגסיבות המקרה דנן.
 16
 17 22. בסיכומי מציין הוא, כי המנוחה הייתה בעלת מחצית מהזכויות במשק מכוח חוקת
 18 השיתוף בין בני זוג, וממילא והתקף רישום הזכויות במשק אצל הנתבעת 2 על שם המנוח
 19 בלבד עד למועד פטירתו, מחצית מן הזכויות במשק היו שייכות לה. לאחר פטירתו קיבלה
 20 המנוחה את המחצית השנייה של הזכויות מכוח הוראות הסכם המשבצת ולא מכוח
 21 הצוואה.
 22
 23 23. באשר לגורל הזכויות במשק עם פטירת המנוחה - יש לפנות להסכם הדן צדדי אשר חל על
 24 המשק במועד פטירתה, הקובע גם כן, כי המשק אינו חלק מעיזבונה.
 25 הסכם זה אף קובע, כי במקרה של פטירת בר הרשות ומשלא הותר אחריו בן זוג, יועברו
 26 הזכויות למי מן הירשים אשר מסוגל לקיים את המשק, ובהעדר הסכמה יכריע בית
 27 המשפט בעניין זהות הירש.
 28
 29 טיעונות הנתבעת 1
 30
 31 24. המשק אינו חלק מעיזבון המנוחה, כי אם מהווה חלק מנכסי המנוח אשר הוראות לגביהם
 32 ניתנו במסגרת צוואתו המקוימת, ואשר התובע ניסה להסתיר דבר קיומה מעיניו של בית
 33 המשפט. בצוואת המנוח נקבעה הוראת "ירש אחר ירש", כך שהזכויות במשק תעבורנה
 34 תחילה למנוחה ולאחר פטירתה לנתבעת 1.
 35

בית משפט לענייני משפחה בקריית גת

תמ"ש 15802-03-15 נ/י זאח'

- 1 המנוחה לא ערכה צוואה, היות שקיבלה את צוואת בעלה המנוח כצוואה מחייבת, תנת
 2 עפ"י הוראות הצוואה נאסר עליה לבצע כל פעולה שתפגע בזכויות הנתבעת 1 במשק. הגם
 3 שידעה כי הזכויות במשק תעבורנה לנתבעת 1, בהרחה המנוחה שלא לערוך צוואה גם באשר
 4 ליתר רכוש, ובחרה לחותיר המצב הקיים כפי שהיה. המנוחה עצמה אף פתחה לבית
 5 המשפט על מנת לקבל צו לקיום צוואת המנוח.
 6
- 7 26. אין להורות על ביטול העברת הזכויות במשק, היות שהיא בוצעה בהתאם להוראות צוואת
 8 המנוח, שניתן צו לקיומה, ואשר התובע מעולם לא התנגד לקיומה.
 9
- 10 27. בניגוד לטענת התובע, הרי שהוראת סעיף 19(4) להסכם המשבצת הדו-צדדי קובעת, כי
 11 בר השות זכאי לקבוע בצוואה זהות היורש אליו תעבורנה זכויותיו במשק לאחר פטירתו,
 12 בכפוף לכך שהדבר ינו סותר הוראות ההסכם עצמו.
 13 צוואת המנוח נערכה בהתאם להוראות הסכם המשבצת, קרי: תחילה הועברו הזכויות לבת
 14 הזוג ולאחר מכן הועברו ליורשת אשר זהותה נקבעה בצוואתו.
 15
- 16 28. העברת הזכויות מהמנוח למנוחה נעשתה עפ"י הוראות הצוואה. העברת הזכויות מהמנוחה
 17 לנתבעת 1 אף היא נעשתה בהתאם להוראות הצוואה, תוך שהיא איננה סותרת את הוראות
 18 ההסכם המשבצת.
 19
- 20 29. שעה שהנתבעת 1 נקבעה כיוורשת אליה יועברו הזכויות במשק, בכך נחתם העניין, ואין צורך
 21 במתן הכרעה על פיה ייקבע מי מבין היורשים מוכן ומסוגל לקיים את המשק. יתר על כן,
 22 עפ"י הפסיקה המודרנית, אין ליתן עוד משקל לשאלה זו משעה שמושבים כמעט אינם
 23 משמשים עוד לפעילות חקלאית, כי אם למגורים, המשק אינו נדרש הפעלה פיזית
 24 וחשטחים החקלאיים בו מושכרים לצד שלישי.
 25
- 26 30. העברת הזכויות במשק לנתבעת 1 עולה בקנה אחד עם הוראת סעיף 19(2) להסכם הדו-
 27 צדדי בהיותה בתם היחידה של המנוחים (ובהיות התובע נכדם, ומכאן שאין מקום לפנות
 28 להוראות סעיף 19(3) בהסכם זה, המתייחס למצב בו בר הרשות החתיר אחריו במותו יורש
 29 מילד אחד.
 30
- 31 31. בסיכומיה טענה הנתבעת 1 לראשונה, כי המנוח רכש את זכויותיו במשק בשנת 1961, קרי
 32 טרם כניסת חוק המקרקעין לתוקף.
 33 בעניין זה מפנה היא לע"א 6/86 גפסר נ' רזון, פ"ד מב(4)742, אשר לשיטתה קובע, כי זכויות
 34 במקרקעין שהוקנו טרם כניסת חוק המקרקעין לתוקף הן זכויות שביורש ולא זכויות של
 35 "בר רשות" שמקורן בהסכמי המשבצת, ועל כן הן זכויות בגות הורשה. לפיכך העברת

בית משפט לענייני משפחה בקריית גת

תמ"ש 15802-03-15 נ' ואח'

- 1 הזכויות הן מהמנוחה למנוחה והן מהמנוחה לנתבעת 1, אשר נעשו עפ"י צוואת המנוח, הן
 2 תקפות.
 3
 4 32. כן נטען בסיכומיה, כי האמור בצוואת המנוח מקורו בדאגתו לה וברצונו לתמוך בה
 5 כלכלית, כשם שהם באים לידי ביטוי במכתב מיום 26.5.1980, שהצעתק הימנו צורף
 6 לסיכומים, אותו העביר אל הנתבעת 3 בו ביקש לכלול אותו ברשימת מקבלי המשקים לדור
 7 ההמשך עבור הנתבעת 1, כיוון שהיא נשואה ואם לילד ואין בבעלותה דירת מגורים.
 8
 9 33. בפסיקה נקבע, כי עצם הקביעה שהמשק אינו חלק מעיזבון של המחזיק בו, אינה מאיינת
 10 את האפשרות לנהוג צוואה באשר לזהות היורש אליו תעבורנה הזכויות בו, כל עוד אין
 11 הדבר סותר את הוראות הסכמי המשבצת.
 12
 13 34. נפקותה של האפשרות לקבוע באמצעות צוואה את זהות היורש של זכויות במשק חקלאי
 14 היא, שאין מקום לחייב את היורש עפ"י הצוואה לפצות את היורשים עפ"י דין כדי חלקם
 15 בעיזבון.
 16
 17 35. אין ממש בטענות התובע לפיהן הוא לא חייב לחמשיך ולקיים את המשק, עיכ הזינו תלמיד
 18 ישיבה, המנהל אורח חיים חקלאי ומתגורר בישוב דתי, עת כבר הרי"ף הוא בושב חילוני.
 19 לתובע אין כל ניסיון או הכשרה בחקלאות בעוד הוא גדלה במשק ולאורך כל השנים סייעה
 20 להוריה בעבודה החקלאית, אולם שבה וטוענת כי הדגשה בדבר קביעת היורש אשר מוכן
 21 ומסוגל לקיים את המשק איננה רלוונטית, כיוון שהפעילות החקלאית במשק מבוצעת
 22 ממילא באמצעות צד ג'.
 23
 24 36. טענות התובע בנוגע לזכויות המנוחה במשק מכוח חוקת השיתוף הועלו רק בסיכומיו
 25 וככאלה מהוות שינוי חזית אסור, ולכן היא מבקשת לדחותן.
 26
 27 טענות הנתבעת 2 – רשות מקרקעי ישראל
 28
 29 37. בכתב הגנתה מציינת הנתבעת 2 כי אינה בקיאה בפרטי הסכסוך המשפחתי, ואינה מכריעה
 30 בו. יחד עם זאת ביקשה כי כל הכרעה שתצא תחת ידיו של בית המשפט תעלה בקנה אחד
 31 עם האמור בסעיף 19(3) (כך במקור- ג.ג.כ) להסכם המשבצת, עם החלטות מועצת מקרקעי
 32 ישראל ועם נתלי רמי"י.
 33

בית משפט לענייני משפחה בקריית גת

תנ"ש 15802-03-15 נ' ו.א.ח'

- 1 38. עוד מבחירה היא, כי העברת הזכויות במשק מהמנוח למנוחה נעשתה מכוח הוראות הסכם
- 2 המשבצת, הקובעות כי עם פטירת בר הרשות במשק, תועברנה הזכויות במשק במלואן לן
- 3 הווג הנותר בחיים, ולא מכוח צוואת המנוח (ראו סעיף 2 לכתב ההגנה).
- 4
- 5 39. היא אף מבחירה בכתב ההגנה, כי עפ"י מדיניות רמי"י, לצורך פרשנות ההוראה שבסעיף
- 6 19 ג (3) להסכם המשבצת הדו צדדי, צאצאיהם של ילדי בר הרשות באים במעלי הוריהם.
- 7
- 8 40. בבחירה שלפנינו על בית המשפט להכריע במחלוקת שבין יורשי המנוחה, בהתאם להוראות
- 9 הסכם המשבצת הדו צדדי אותו יש לפרש ברוח העקרונות העולים מסעיף 114 לחוק
- 10 חירושה הש"ב 1965 (להלן: "חוק חירושה").
- 11 בהתאם להוראות הסכם המשבצת ולהוראת סעיף 114 לחוק חירושה, המשק אינו חלק
- 12 מעצמן המנוחה, ויפסד לירש שיכול ומסוגל לקיימו, וככל שלא יימצא יורש שיוכל לקיימו
- 13 יש למסור את זכות השגשוג במשק לאדם אחר ובלבד שיהיה מסוגל לקיים את המשק
- 14 ושאינו בל זכויות בנחלה נוספת.
- 15
- 16 41. עפ"י עזלי רשות מקרקעי ישראל (שנתקרא להלן לשם הנוחות: "הרשות") לא ניתן לפצל
- 17 זכויות בנחלה בין הירשים.
- 18
- 19 42. ביום 09.03.2016 הוגשה חודעת הנתבעת לפיה היא מבקשת להוסיף על האמור בכתב
- 20 הגנתה והיא שבה על הנטען בו.
- 21
- 22 43. נתבעת 3 לא הגישה כתב הגנה מטעמה.
- 23
- 24 **דיון והכרעה:**
- 25
- 26 44. מצאתי לפתוח דווקא בטענת הנתבעת 1 אשר הועלתה לראשונה בסיועוניה, למקרה זכויות
- 27 המנוח במשק הן זכויות שביושר אשר הוקנו לו טרם בנייתו לתוקף של חוק המקרקעין,
- 28 ומשכך מדובר בזכויות בנות הורשה.
- 29
- 30 מעבר לכך שטיענה זו באה אל העולם, כאמור, לראשונה במסגרת סיכום טענותיה, הרי
- 31 שבמסגרת כתב ההגנה שהוגש מטעמה טוענת הנתבעת 1 בהתייחס למהות הזכויות
- 32 האמורות, טענות שונות לגמרי, כהאי ליטא: "מעמדן המשפטי של הזכויות במשק הינו
- 33 אכן של "בר רשות", על פי תנאי ההסכם הדו-צדדי בין רשות מקרקעי ישראל לאגודת
- 34 כפר הליף" (ראו סעיף 33 לכתב ההגנה).

בית משפט לענייני משפחה בקריית גת

תמ"ש 15802-03-15 נ' וואח'

1
2
3
4

בנסיבות אלו, נחיר ונעלה מכל ספק, כי מדובר בשינוי חזית מטעם הנתבעת 1.

בעניין הכלל האוסר שינוי חזית כבר נקבע:

5 "בל נשכת, כי שני צדדים להליך האזרחי. הגיונו של הכלל בדבר שינוי החזית נתחם
6 בשאלת הפלוגתאות שהעלו הצדדים בתחילת הדין, ובצורך לשמור על אינטרס הצד
7 שכנגד, שהבין את מסלול טיעונו בהתאם לטענות שהעלה יריביו. עוד עולה החשש ממצב
8 בו בעדר הכלל בדבר שינוי חזית, יתגונו צדדים מפוי טענה שכלל לא הועלתה כנגדם,
9 וכך עלתה טענה לתובע יתרון בלתי הוגן, שייחנה מיצירתיות חברויו."

ראו: ט"א 1553/08 סמיון ליפץ נגד בנק לאומי לישראל, פורסם במאגרים האלקטרוניים.

11 הנה כי כן, משטענה זו יטענה רק בסיכומי הנתבעת 1 ומשהיא מהווה שינוי חזית, המשנה
12 לחלוטין את יהיעת המחשבה ואת הפלוגתאות בחליך זה שבפניי, ולא ניתנה לתובע
13 האפשרות להגיב עליה, אין להתירה ואין מקום לדון בטענה זו.

15
16 45. למעלה מן הצורך יובהר, כי הנסיבות שברקע פסק הדין אלו מפנה הנתבעת 1 (ט"א 6/84
17 גפטר נ' דוון) שונות מאלו שלפנינו. שם, רכש החוקרים המנוחים את הזכויות בגשק מוחרבת
18 "ירסקי" בשנת 1957 בתמורה, ומשכך קבו בית המשפט המחוזי, ובית המשפט העליון אישר
19 קביעה זו, כי משעסקין בזכויות קנייניות המפנות חזרה.
20 במקרה דנא לא הונחה בפני כל השתיית ראייתית המעידה על המנוחים רכשו את הזכויות
21 במשק. לפיכך, ובהעדר כל ראיה לטתור, נקודת המוצא לדיון היא, כעולה גם מכתבי
22 הטענות של הצדדים כולם, שבשנת 1961 אושרו המנוחים במתיישבים בכפר הדייף, ואופי
23 זכויותיהם במשק, כבני רשות, אינו שונה משל יתר חברי האגודה (ומשל הרבם המכריע של
24 חברי האגודות השיתופיות המתגוררים במושבים ברחבי הארץ), ועל כן דיון על זכויות אלו
25 נגזר מהוראות הסכם המשבצת התל עליה.

לפיכך דין הטענה גופה להידחות.

26
27
28
29 46. אין חולק כי עד יום 30.09.1990 הוסדרו הזכויות במושב כפר הרייף בהסכם המשבצת
30 התלת צדדי שבין מנהל מקרקעי ישראל, הסוכנות היהודית וכפר הרייף כפר שיתופי
31 להתיישבות חקלאית בע"מ - האגודה השיתופית (שייקרא להלן: "ההסכם המשולשי"),
32 ומאז ועד הלום מוסדרות הזכויות בהסכם משבצת זו צדדי בין מנהל מקרקעי ישראל

בית משפט לענייני משפחה בקריית גת

תמ"ש 15802-03-15 יעבץ נ' בהן ואח'

- 1 (וכיום רשות מקרקעי ישראל) והאגודה השיתופית ושייקרא להלן: "ההסכם הדו צדדי").
- 2 הסכמים אלה, הן המשולש והן הדו צדדי מתחדשים מעת לעת.
- 3
- 4 העברת הזכויות במשק מהמנוח למנוחה אגב פטירתו:
- 5
- 6 47. מושב כפר הרי"ף מאוגד כאגודה שיתופית (להלן: "האגודה"), המעניקה לחבריה זכות
- 7 שימוש בקרקע המכונה נחלה או משק, ומעמד החבר בנחלה/במשק הוא של בר רשות.
- 8 זכויות בר הרשות יונקות חיותן מהסכם המשבצת אשר על פיו ומכותו שוכרת האגודה את
- 9 משבצת החקרקע של המושב.
- 10
- 11 48. העברתן של זכויות אלו ע"י חברי האגודה, בין בחיים ובין לאחר פטירתם, כפופה להסכמת
- 12 בעלת החקרקע ושוק מקרקעי ישראל ולהוראות הסכם המשבצת.
- 13
- 14 אלמנט זה של תלות המוסדות המיישבים על עבירות זכויות השימוש וההחזקה במשקים
- 15 חקלאיים ברחבי הארץ מקורו בתפיסה שמשק חקלאי נועד לשמש יחידה חקלאית אחת
- 16 באופן שהמתיישב יוכל להתגורר בתחומה ובד בבד עם זאת למצות את פוטנציאל הפרנסה
- 17 חגולם בה.
- 18 ראו: בע"מ 4937/11 ניסים עמ"ס נ' משה עמרם, פורסם במאגרים האלקטרוניים; ע"א
- 19 5136/91 קולמס נ' קולמס, פ"ד מט(2) 439.
- 20
- 21 49. לצורך בחינת עבירותן של הזכויות במשק הן אנשי פטירת המנוח והן אגב פטירת המנוחה,
- 22 עלינו לפנות להסכם המשבצת הרלבנטי, היצר את הזכויות הללו, והן יונקות חיותן ממנו,
- 23 ופשיטא, שהוראותיו מסדירות הסוגיה האמורה. ההסכם מהווה מסדר קונקרטי בנוגע
- 24 לעבירות זכויות במשק חקלאי עם פטירת בעליהן, הנובעת על דיני הירושה הכלליים, ועל פי
- 25 הדין והפסיקה, זכות הבכורה בכגון דא נתונה לו.
- 26
- 27 בעניין זה ראו ע"א 1662/99 חיים נ' חיים, פ"ד נו(6) 295 שם נקבע בין היתר בדלקמן:
- 28 "זכות זו (של בר רשות – פ.ג.כ) היא זכות אישית שאינה קניינית, אשר אופייה וגדריה
- 29 נקבעים בהתאם להסכמת הצדדים בהסכם הרישיון. על-פי הסכם זה, אף שרשות
- 30 השימוש היא זכות אישית, היא עבירה בכפוף לתנאי ההסכמה בין מעניק הזכות למקבל
- 31 זכות השימוש. יוצא מכך, כי בר-רשות ראוי לעשות דיספוזיציה בזכותו – הכל בכפוף
- 32 להסכמת הצדדים בעת יצירת הרישיון".
- 33

בית משפט לענייני משפחה בקריית גת

תמ"ש 15802-03-15 נ' ו' ואח'

- 1 50. כאמור, במועד פטירת המנוח ובמועד עריכת צוואתו חלו על זכויות חברי האגודה
2 בנחלותיהם, ובהם המנוח, הוראות ההסכם המשולש.
3
- 4 51. סעיף 20 (ה) בהסכם המשולש מסדיר את התנאים להעברת הזכויות במשק לאחר פטירת
5 חבר האגודה, וחא קובע כדלקמן:
6 "במקרה של פטירת חבר אגודה או מתיישב ביישוב תחולנה ההוראות הבאות בדבר מסירה
7 ושימוש בנחלה ו/או במשק העזר שבשימוש. למען הסדר ספק מוצטר ומוסכם בזה כי אין
8 באמור בסעיף זה לשנות את מהות זכויותיו של חבר האגודה כזכויות ברשות בלבד שאינן
9 חלק מענייניו ואין כאמור בסעיף זה כדי לשנות מעמדו של חבר האגודה על פי חוזה זה כבר
10 רשות לכל דבר תניין.
- 11 (1) במקרה של פטירת חבר האגודה או מתיישב ביישוב יועברו כל זכויותיו בנחלה לבן/בת
12 הזוג שגורל בחיים. באין בן/בת זוג לחבר האגודה או מתיישב ביישוב שנפטר יועברו
13 כל זכויותיו בנחלה לבן/בת ממשיך שנקבע ע"י ההורים ושאושר ע"י המיישבת. באין בן
14 ממשיך בנחלה יועברו כל הזכויות בנחלה בהתאם לעקרונות הקבועים בסעיף 114 לחוק
15 הירושה, תשכ"ה-1965"
- 16
- 17 52. הוראות ההסכם קובעות, אלא באופן מפורש, כי זכויות ברשות, אינן חלק מענייניו של
18 חבר האגודה שנפטר.
19
- 20 53. בשורה ארוכה של פסקי דין נקבע, בהתאם להוראה זו שבמסמך המשבצת, כי משזכויות בר
21 הרשות אינן חלק מענייניו של חבר האגודה שנפטר, הן לא ניתנות להורשה.
- 22 ראו: ע"א 566/89 דב שטיין נ' דבורה סופר ואח', פ"ד מ(4)167, עמ"ש (חיפה) 31693-08-
23 11 ש.ק. ואח' נ' מנהל מקרקעי ישראל ואח', פורסם במאגרים האלקטרוניים; ע"א (נצ) 1044/07
24 בנק לאומי לישראל נ' עוזבון המנוח יוסף יונג ז"ל, פורסם במאגרים
25 האלקטרוניים; תמ"ש (ת"א) 99549/00 ב.ק. נ' ע.ק. פורסם במאגרים האלקטרוניים.
26
- 27 54. כפי שניתן לראות, הוראות ההסכם יוצרות מדרג בהעברת זכויות בר הרשות של חבר
28 האגודה שנפטר: בשלב ראשון נבחנת השאלה האם בעל הזכויות הותר אחריו בקמת זוג
29 במותו, או אז עוברות הזכויות לידיה; ככל שהתשובה לשאלה היא שלילית, תיבחן בשלב
30 השני השאלה האם מונה ע"י ההורים בעלי הזכויות בן ממשיך ובנסיבות אלו תעבורנה
31 הזכויות לידי; וככל שגם התשובה לשאלה זו היא שלילית, תועברנה הזכויות במשק ע"י
32 העקרונות הקבועים בסעיף 114 לחוק הירושה.

בית משפט לענייני משפחה בקריית גת

תמ"ש 15802-03-15 נ' ואח'

55. צא ולמד, כי זכויות המנוח כבר רשות במשק אינן ניתנות להעברה לאחר מותו לכל דיכפון
 וכאחות נפטו, אלא שהעברתן כפופה להוראות הסכם המשבצת.
- הסכם המשבצת קובע, כי במקרה של פטירת חבר האגודה או המתיישב, תעבורנה הזכויות
 במשק לבן הזוג אשר נותר בחיים ואין אפשרות לעקוף הוראה זו באמצעות צוואה.
- הוראה זו מתיישבת עם העיקרון שהזכר לעיל בנוגע לפיקוח של המסודות המיישבים על
 עבירותן של זכויות השימוש והחזקה במשקים חקלאיים, על מנת להבטיח את התאמתו
 של הגורם העתיד לקבל הזכויות במשק להמשך הפעלתו וקיומו, ועל מנת למנוע פיצול
 הרכוש כך שיישמרו הן צביעות וכשרה כיחידה חקלאית והן המבנה החברתי של האגודה
 השימושית.
- בדג"מ 3231/00 שמתח מדעי נ' משה מדעי, פורסם במאגריס האלקטרוניים נקבע כך:
- "מקום שהחבר אינו לא ברשות, אין לדבר לא על הורשה מכוח צוואה ואף לא על ירושה
 מכוח דיני הירושה... התנה במפורש כי זכויותיו של החבר כבר-רשות בלבד אינן חלק
 מעיזבון. וכבר נפסק, כי זכויותיו של בר-רשות במשק אינן ניתנות להורשה, אם ההסכם
 שמכוחו ניתנו הזכויות אינו מתייח את".
- ובע"מ 3836/93 עמוס ברמל נ' דוד כהמלי, פ"ד (3) 868, בהתייחס לסעיף הזהה בתוכנו
 לסעיף 20(ה1) החל בעניינו (הצטט לעיל):
- "ניתן אם כן לראות כי הזכויות הוקנו לאגודה המיושבת כשאו מוסמכת להעביר לחבריה
 בהגבלות מפורשות על עבירותן וכתנאי שהן לא יוכלו בעיזבון של החבר. לאגודה
 המיישבת ולחבריה המתיישבים אין עוד ממה שניתן להם בהסכם המשולש. מכאן שעל
 פי ההסכם העומד לפנינו הזכויות במשק אינן חלק מעיזבון של האם".
56. עניינו הרואות, כי משעה שהמנוח הותיר אחריו בת זוג, הוא לא יכול היה לזכות מה ייעשה
 במשק לאחר מותו, שהרי זכויותיו כפופות להוראות הסכם המשבצת, הקובעות כי עם
 פטירתו, תעבורנה הזכויות במשק לבת זוגו.
57. נכון אמנם, כי נקבע בפסיקה, ובכל העמותה, גם על ידי (בת"ע ק"ג) 13-01-17466 פלוני נ' אלמוני
 ובתמ"ש (ק"ג) 14-01-25551 פלוני נ' פלונית, שפורסמו במאגריס האלקטרוניים, כי ברשות
 במשק חקלאי זכאי, עקרונית, לקבוע בצוואה את זהות הירושה אליו תעבורנה
 זכויותיו במשק לאחר פטירתו, גם כאשר עסקין בהסכם המשולש, אולם הוראות הצוואה
 כפופות לעולם להוראות הסכם המשבצת.

בית משפט לענייני משפחה בקריית גת

תמ"ש 15302-03-15 נ' נאח'

- 1 עפ"י הוראות הסכם המשבצת ברי, כי מקום בו הותרו אחריו בר הרשות עם לכתו לבית
 2 עולמו ב"ת וגו בחיים, ידיו כבולות ואין ביכולתו להורות מי מבין יורשיו יקבל לידיו את
 3 הזכויות במשק.
- 4 עצם קיומן של המגבלות הללו מלמד, כי זכויות בר רשות במשק הקלאי אינן ככל זכות
 5 קניינית אשר למגליה חופש מוחלט באשר להורשתן.
 6 ובמילים אחרות, העובדה שזכויות בר רשות במשק אינן חלק מעניינו, באה לידי ביטוי, בין
 7 השאר, בהגבלות שיש על החופש שלו להנחילן לאחר הסתלקותו מן העולם.
 8
- 9 ואו בענין זה גם: ע"א 3836/93 ברמלי נגד ברמלי, פד"י (3), 868; ע"א 103/89 אזולאי
 10 נגד אזולאי, פ"ד (1), 477.
- 11
- 12 58. הקביעות במסיקה, לפיהן אין להתעלם מהוראות צוואת בר רשות במשק הקלאי, ככל שהן
 13 נוגעות לזכויות אדם, מוקדן בשאיפה למצוא את שכל הזכב שבין עקרונן - העל בדיני
 14 הירושה לפני הצווח לקיים את קצונ המת, ובין כיבוד הוראותיו של הסכם המשבצת. לשון
 15 אחר: ככל שאין סתירה בין ההוראות הקביעות בצוואת אדם הנוגעות לזכויותיו כבר רשות
 16 במשק קלאי ובין ההגבלות הקיימות בהסכם המשבצת, כי אז יש ליתן תוקף לדברי המת
 17 ולקיים את רצונו כשם שהיה משתקף בצוואתו. צדו השני של המטבע הוא, אפוא, כי ככל
 18 שקיימת סתירה כזו, אזי אין מטעם מאי כיבוד הוראות הצוואה, וחליכה בתלם שנחרש ע"י
 19 הסכם המשבצת.
 20
- 21 59. אמור מעתה, כי ככל שמדובר בזכויות בר רשות בנוגע למשק עליו חלות הוראות ההסכם
 22 המשולש, הוראות הצוואה שהניח אחריו בעל הזכויות בנוגע להן תכובדנה רק בנסיבות בהן
 23 הוא נפטר ולא הניח אחריו בן זוג ולא מונה על ידו בחייו בר משק, וכל עוד אין ענפדות
 24 בסתירה להוראות ההסכם המשולש ועולות בקנה אחד עם הסכמת המוסדות המיישבים.
 25
- 26 60. ומדברים כלליים אלה נשוב אל המקרה שלפנינו.
 27 שעה שבמועד פטירת המנוח, נותרה בת זוגו בחיים, הרי שעפ"י המדרג הקבוע בסעיף 20
 28 (ה)1) להסכם המשבצת, עוברות זכויותיו במשק במלואן לרעייתו, ואין צורך להוראות
 29 הצוואה שהוא הניח אחריו.
 30 אכן, גם עפ"י צוואת המנוח, הזוכה הראשונה במלוא הזכויות במשק היא רעייתו, אולם,
 31 העברת הזכויות מהמנוח למנוחה נעשתה מכוח הסכם המשבצת ולא מסח הצוואה, כך
 32 עולה גם מעמדת הרשות כאמור לעיל.
 33

בית משפט לענייני משפחה בקריית גת

תמ"ש 15802-03-15 נ' זאב ואח'

1 הנה כי כן, משתזכויות במשק עברו למנוחה מכוח ההוראות שבהסכם המשבצת, הן הועברו
2 בלא המגבלות או ההוראות שניתנו ע"י המנוח בצוואתו.
3 בהמשך נשוב לבחינת תוקפן של הוראות אלו.

4
5 הבעלות בזכויות במשק בחיי ההורים המנוחים:
6

7 61. בסיכומי טען התובע, כי חרף רישום הזכויות במשק אצל הנתבעת 2 בחייו של המנוח על
8 שמו בלבד, הייתה המנוחה בעלת מחצית מן הזכויות הללו מכוח הלכת השיתוף בין בני זוג.
9 הנתבעת 1 מתייחסת בסיכומיה לטענת זו ולשיטתה מהווה היא שינוי חזית אסור, היות
10 שנטענה לראשונה בסיכומי התובע, ולכן היא מתנגדת לה, ומבקשת לדחותה.
11 יחד עם זאת ולטעמי זהירות, מתייחסת ומגיבה לטענה, עת לדידה, המנוחה ידעה על צוואת
12 המנוח, הגישתה בקשה לקיומה ולהעברת הזכויות במשק על פיה, ומעולם לא טענה לבעלות
13 במחצית מן הזכויות במשק מכוח הזקת השיתוף.
14 הנתבעת 1 טוענת עוד, כי המנוחה קיבלה את הנראות הצוואה והצטרפה אליה, לרבות
15 ההסדר של יורש אחר יורש הקבוע בה, ואף לא ראתה צורך בעריכת צוואה.

16
17 62. ראשית יצוין, כי טענת הנתבעת 1 איננה מדויקת. עיון בכתב התביעה מלמדנו, כי כבר
18 במסגרתו נטען ע"י התובע, שהמנוחים החזיקו במשותף בנחלה וכי הזכויות בה היו של
19 שניהם. לפיכך עם פטירת המנוח עברו למנוחה מחצית מן הזכויות שהיו בבעלותו וראו טעף
20 34.1 לכתב התביעה). הגם שתובע אינו משתמש בטרמינולוגיה המשפטית ואינו מזכיר
21 בכתב התביעה את המונח הלכת השיתוף, אין לומר כי הטענה נטענה לראשונה בסיכומיו.
22 יוער, כי טענה זו הוכחשה בכתב ההגנה מטעם הנתבעת 1, שסמכה ידיה על רישום הזכויות,
23 ומכאן שאין המדובר בטענה חדשה ומפתיעה.

24
25 63. לגופו של עניין – ההורים המנוחים התקבלו יחדיו בינואר 1961 כמתגוררים בכפר חרדייף,
26 בהיותם בני זוג נשואים. פשיטא, שעם קבלתם כמתגוררים קיבלו יחד את הזכויות במשק
27 כבני רשות. לפיכך, הנחת יסוד היא, שבאותה עת לא הייתה לאב המנוח כל עדיפות שהיא
28 על פני האם המנוחה בקבלת הזכויות, ואף לא הוצג בפני בית המשפט כל מסמך מטעם
29 המוסדות המגוישים הסותר הנחת יסוד זו.
30 יתר על כן, הלכת השיתוף בין בני זוג מעמידה את זכות הקניין של המנוחה במעמד שווה
31 לזו של המנוח.
32 אף אם לא נעשה שימוש מפורש במונח זה בכתב התביעה, מחובתו של בית המשפט ביישוב
33 על המדוכה להביא במסגרת שיקוליו ובקביעת הממצאים העובדתיים את הלכת השיתוף,
34 שהרי מדובר באבן יסוד ובאחד מעמודי התווך בזירת יחסי המזון בין בני זוג.

בית המשפט לענייני משפחה בקריית גת

תמ"ש 15902-03-15 נ' וואחי

1 החלכה בעניין חוקת השיתוף בנכסים בין בני זוג התגבשה בפסיקה על רקע מציאות
2 חברתית כלכלית, ועל סמך הנחות בנוגע למהות היחסים בין בני זוג ביחסים בין שווים,
3 שאיננה תלויה בהסכמת בני הזוג למשטר של שיתוף קנייני בנכסים אותם צברו בתקופת
4 חייהם המשותפים.
5 הלכת השיתוף היא ביטוי לחקיקה שיפוטית המבקשת להגשים תפיסה ערכית הנגזרת
6 מעקרונות של צדק ושוויון. ראו: פסק דינו של כב' השופט חשין בע"א 45/90 עבאדה נ'
7 עבאדה, פ"ד מח(2)712.
8 לפיכך והגם שמלוא הזכויות במשק רשומות היו בחינו של המנוח על שמו בלבד, אין בכך
9 ולא צ"ע כדי לגרוע מזכויות המנוחה, שכן כידוע ואף מניסיונו של בית המשפט בדונו
10 בסכסכים אחרים בנוגע לזכויות במשקים חקלאיים, וזוהי גם העמדה המוצגת ע"י רשות
11 מקרקעי ישראל, אין ברישום זה כדי לשקף את זכויות בני הזוג, ומדובר בנוחג שמקורו
12 בנחות הרישום, ואין בו כדי לגרוע מזכויות בת הזוג כבעלת זכויות שוות במשק.
13 מובן, אפוא, כי במי הקררים המנוחים היו הם בעלי זכויות שוות במשק וכל אחד מהם
14 החזיק במחצית.
15 זיוקא העובדה, כי המנוחה לא התמחמהה ופעלה במחציות ובוריות להעברת הזכויות
16 במשק על שמה בסמוך לאחר פטירת המנוח, מלמדת, להבנתי, לפחות, כי רישום הזכויות
17 על שמה היה חשוב מבחינתה, ולא מן הנמנע כי דעתה לא הייתה נוחה מכך שחרף היותה
18 בעלת זכויות שווה לאלו של המנוח במשק, הן נרשמו על שמו בלבד.
19 עוד יוער בהקשר זה, כי בית המשפט בוודאי אינו בא חשבון עם המנוחים או עם מי מהם
20 על כך שבחיייהם נרשמו הזכויות במשק על שם המנוח בלבד, על כך שיתכן כי המנוח ראה
21 בזכויות אלו קניינו שלו וראה עצמו חופשי להורשן כאזות נפשו; על כך שהמנוחה פנתה
22 לרשות לצורך העברת הזכויות במשק על שמה, מכוח צוואת המנוח ולא מכוח הוראות
23 חסכם המשבצת וכו'. הנחת המוצא היא, כי מדובר באנשים מן השורה, שלא רכשו בחייהם
24 השכלה משפטית, ופעלו בתום לב ועל פי הבנתם ואמונתם, ולא מן הנמנע כי סערו בהבנת
25 המצב המשפטי באשר לזכויותיהם במשק.
26
27 מה דינו, אם כן, של הוראות המנוח בצוואתו, בכל הנוגע לזוכה השנייה, הנתפלת 1?
28 סעיף 34 לחוק הירושה קובע, בין היתר, כי הוראת צוואה שביצועה בלתי אפשרי היא בטלה.
29 להבנתי, ניתן להתייחס למודל בו בחר המנוח לצוות את זכויותיו במשק, של יורש אחר
30 יורש, ככזה חבא בגדרו הסעיף, ואשר לא ניתן לבצעו.
31 ככלל, השאיפה היא לקיים הוראות צוואה, ולמצער כל חלק תקף בה.
32 כיבוד רצון המת הוא, כאמור, עקרון על ובבחינת ערך מעלה בדיני הירושה, אשר בתי
33 המשפט אמונים על קיומו. יחד עם זאת, בית המשפט איננו יכול להתעלם מתוכנה של
34 הצוואה המונחת בפניו ומהעדר האפשרות לבצעה בפועל.

.64

בית המשפט לענייני משפחה בקריית גת

תמ"ש 15802-03-15 נ' (אח')

1 ראו בעניין זה: ז"א 4377/04 גל אורן הולצברג נ' אביבה מירז (פורסם במאגריס
 2 האלקטרוניים):
 3 "החשיבות שיש לייחס למימוש רצונו של המצווה אין משמעה כי החופש לצוות בלתי
 4 מוגבל. חוק הירושה מטיל מגבלות שונות על זכותו של אדם לצוות את רכושו, דוגמת
 5 הגבלת האפשרות להוריש רק למי שתי בעת מותו של המוריש (סעיף 3 לחוק הירושה)
 6 והגבלה על הכללתן בצוואה של הוראות שביצוען בלתי חוקי, בלתי מוסרי או בלתי
 7 אבשרי (סעיף 34 לחוק הירושה)..."

8
 9 65. כפי שהובהר לעיל, מטעם שהמנוח היה בחייו בעלים של מחצית מזכויות בד הרשות במשק
 10 בלבד, והוא הולצברג, לא יוכל לא יכול היה להורות בצוואתו מה ייעשה
 11 בזכויותיו במשק, ומכל מקום, ואף אם בחר לעשות כן, לא יכול היה לצוות יותר מבכפי שהיה
 12 ברשותו.
 13 לפיכך, אין אם תינתן לפסוע לאורו של העקרון המנחה בדבר כיבוד רצון המת ולראות
 14 בצוואתו מעין צוואה נדחית למועד פטירת רעייתו (נוכח מודל הירש אחר יורש, שחלקו
 15 הראשון עולה בקנה אחד עם הוראות הסכם המשבצת), הרי שגם אז, לא יכול היה הוא
 16 להוריש יותר ממחצית מן הזכויות במשק שהיו ברשותו בחייו ובשעת מותו. נוכח מהות
 17 הזכויות הנדונות, הרי שההוראה בצוואתו בנוגע להעברת הזכויות במשק לנתבעת 1 לאחר
 18 פטירת רעייתו, אינה ישיבה, כפי שאינה עולה בקנה אחד עם הוראות הסכם המשבצת
 19 ועם מדיניות הרשות, על פיהן ניתן להעביר הזכויות במשק אגב פטירת חבר האגודה
 20 במלואן, כמקשה אחת, לגורם אחד בלבד, ולא ניתן לפצל הזכויות נחלה.

21
 22 66. יוזכר, כי צו קיום צוואה הוא צו דקלרטיבי, והגם שניתן צו קיום בעניין צוואת המנוח, אין
 23 די בו כדי להכשיר הוראות בצוואה שאינן ניתנות לפיצול מסוימה לאחרת.

העברת הזכויות במשק מהמנוחה לנתבעת 1 אגב פטירתה:

24
 25
 26
 27 67. אין חולק, כי במועד פטירת המנוחה חלו על זכויותיה במשק הוראות הסכם המשבצת הדו-
 28 צדדי.

29
 30 הוראות הסכם המשבצת הדו צדדי באשר להעברת זכויות עקב פטירה של חבר האגודה
 31 קובעות כדלקמן:

32 "19. במקרה פטירתו של חבר האגודה תחולנה ההוראות הבאות בדבר מסירת זכויות
 33 השימוש במשק שבשימושו המהווה נחלה. למען הסר ספק מוצאד ומוסכם בזה כי אין
 34 באמור בהסכם זה לשנות את מהות זכויותיו של חבר האגודה בזכויות בר רשות בלבד

בית משפט לענייני משפחה בקריית גת

תנ"ש 15802-03-15 נ' זוג ואח'

- 1 שאינן חלק מעיזבוננו ואין בהן כדי לשנות את מעמדו של חבר האגודה על פי חוזה זה כבר-
 2 רשות לכל דבר ועניין:
- 3 (1) נפטר אחד מיחיד בני זוג שהינם חברי אגודה המחזיקים במשק (להלן – המנוח)
 4 והניח אחריו בן זוג- תעברנה כל זכויות השימוש שלו במשק לבן זוגו בלבד וזאת
 5 אפילו אם המנוח הניח ילדים ביחד עם בן הזוג.
- 6 (2) לא הניח המנוח בן זוג, אך הניח ילד אחד, תעבורנה כל זכויות השימוש שלו במשק
 7 לילד האמור, בתנאי שהוא מוכן ומסוגל לקיים את המשק.
- 8 (3) לא הניח המנוח בן זוג, אך הניח יותר מילד אחד, תעבורנה כל זכויות השימוש שלו
 9 במשק רק לאחד מביניהם המוכן ומסוגל לקיים את המשק.
 10 באין הסכמה בין הילדים בשאלה מי מהם מוכן ומסוגל לקיים את המשק יחליט בכך
 11 בית המשפט.
- 12 למען הסדר סבה מובהקת זאת במפורש כי בית המשפט יחליט רק בשאלה מי מבין
 13 הילדים מוכן ומסוגל לקיים את המשק וכי זכויותיו של המקבל תהיינה רק זכויות
 14 שימוש במשק כבר רשות.
- 15 (4) כל אחד מיחיד בני הזוג שהינם חברי אגודה המחזיקים במשק רשאי להודות
 16 בצוואתו למי תימסרנה זכויות השימוש שלו במשק, ואולם לא יהיה בהוראות צוואה
 17 כאמור כדי לגרוע מזכויותיו של בן זוגו באגודות בפיסקה (1) לעיל ולא יהיה בהן כדי
 18 לגרום למסירה של זכויות השימוש במשק ליותר מאדם אחד ולכן זוגי.
- 19
- 20 68. עינינו הרואות, כי אף ההסכם הדו הצדדי יוגו מדגם המעברת זכויותיו של חבר האגודה
 21 שנפטר, ולפיו תועברנה זכויותיו כבר רשות במשק לבן הזוג היותר בחיים, ככל שלא קיים
 22 בן זוג בחיים, אך הוא הותיר אחריו ילד אחד, ותועברנה הזכויות לאותו ילד בכפוף לכך
 23 שחוא מוכן ומסוגל לקיים את המשק, ככל שהותיר אחריו יותר מילד אחד, תועברנה
 24 הזכויות לאחד מילדיו אשר מוכן ומסוגל לקיים את המשק, ובהעדר הסכמה בין הילדים
 25 באשר לזהות הילד אליו תועברנה הזכויות, יכריע בכך בית המשפט.
- 26
- 27 עוד קובע הסכם המשבצת, כי הגם שזכויות השימוש במשק אינן חלק מעיזבוננו של חבר
 28 האגודה שנפטר, הוא רשאי לקבוע בצוואתו למי חן תימסרנה, ובלבד שאיך פוגעות בזכויות
 29 בן הזוג, וכל עוד אין בהוראות שבצוואתו כדי להעביר את הזכויות ליותר מאדם אחד ולכן
 30 זוגי.
- 31
- 32 69. מכאן, שתמנוחה רשאית הייתה לערוך צוואה ולקבוע במסגרתה למי תימסרנה זכויותיה
 33 במשק בכפוף לכך שחוראותיה לא תסתורנה את הוראות הסכם המשבצת.
- 34

בית משפט לענייני משפחה בקריית גת

תמ"ש 15802-03-15 נ"י (נאח')

- 1 נאולם, אין חולק כי המנוחה לא עשתה כן.
2
3 אין בידי לקבל טענות הנתבעת 1 לפיהן המנוחה לא ערכה צוואה כיוון שידעה כי עפ"י צוואת
4 המנוחה נאסר עליה לעשות כן, וביקשה כי הוראות הצוואה של האב בדבר יורש אחד יורש
5 תקוימנה.
6 זאת, כיוון שלא הונחה בפניי תשתית להוכחת טענה זו, ומכל מקום, וכפי שהוער לעיל, לא
7 מן הנמנע, כי המנוחים טעו בהבנת המצב המשפטי ככל שהוא נוגע לזכויותיהם במשק,
8 ומצלו או נמנעו מלפעול כתוצאה מטיעויות אלו.
9 במדויק, המנוחים אינם עמנו עוד, וכל ניסיון לפרש התנהגות כזו או אחרת שלחם או
10 של מי מהם דינו להידחות.
11 לשם ההחמשה בלבד יוער, כי ניתן לפרש בחירתה של המנוחה שלא לערוך צוואה באי רצונה
12 להפלות בין יורשיה עפ"י דין, ולא בהכרח כשם שמבקשות להסיק מכך הנתבעת 1.
13
14 כך או כך, גובה הזכויות במשק יוכרע עפ"י הוראות הדין ולא על פי ספקולציות סאלה
15 ואחרות.
16
17 70. עוד יצוין, כי עיינתי שוב ושוב בכתב החגנה מטעם הרשות, ומן האמור בו יעלה, כי הגם
18 שהעברת הזכויות במשק מהמנוחה לנתבעת 1 בוצעה על סמך המסמכים שהומצאו לה ע"י
19 נתבעת 1, ובהם תעודות הפטירה של ההורים המנוחים ואישור הרשם לענייני ירושה כי לא
20 נפתחו תיקים בעניין עיזבונותיהם של ההורים המנוחים, ועמדת הרשות היא שהדין החל
21 בכל הנוגע להעברת זכויות המנוחה במשק עם פטירתה הוא הוראת סעיף 19ג להסכם
22 המשבצת הדו-צדדי.
23
24 71. משבאנו אל סעיף זה בהסכם המשבצת, הרי שגם באשר לתחולת החלופות בו חלוקים
25 הצדדים. לטענת הנתבעת 1 יש להחיל בנסיבות המקרה דגא את הוראת סעיף 19ג(2)
26 בהסכם המשבצת, בהיותו כי היא בתם היחידה של המנוחים אשר מתו היתכיים. מנגד טוען
27 התובע, כי יש להחיל את הוראת סעיף 19ג(3), ומבקש למונשה לאמץ פרשנות מרחיבה
28 למונח "ילד" המופיע בסעיף, ולהחילו על כלל יורשי המנוחה, בקבוע בצג הירושה שניתן
29 אחר עיזבונה.
30 אכן נשאלת השאלה מדוע בחרו מנסחיו של הסכם המשבצת במילה "ילד" בעוד שבסעיף
31 114 לחוק הירושה ועניינו הורשת זכויות במשק חקלאי, היוצר קונסטרוקציה דומה לא
32 שבסכם המשבצת, נגשה השימוש במילה "יורש".
33
34 72. כאמור על פי פרשנות דוקנית-לשונית של סעיפי המשנה בסעיף 19ג(1) בהסכם המשבצת,
35 הצדק הוא עם הנתבעת 1.

בית משפט לענייני משפחה בקריית גת

תמ"ש 15802-03-15 נ' ו' ואח'

- 1 יחד עם זאת, מדיניותה של בעלת הקרקע, רשות מקרקעי ישראל, כעולה מכתב התנח
 2 שהוגש על ידה היא, שצאצאיהם של ילדי בר הרשות נכסים בעלי הילדים.
 3 לפיכך, במקרה דנא, התובע בא בעלי אביו המנוח, שהיה בנם של המנוחים, ולמרבח הצער
 4 הלך לעולמו לפניהם.
 5 עמדת הרשות נגזרת מפרשנות תכליתית של הוראות הסעיף האמור בהסכם המשבצת,
 6 לאור וברוח העקרונות הקבועים בסעיף 114 לחוק הירושה.
 7 פרשנות זו אף עולה בקנה אחד עם הכלל הקבוע בחוק הירושה, ולפיו ילדו של מוריש שמת
 8 לפניו וחותר ילדים, הילדים יורשים במקומו – ראו סעיף 10 וסעיף 14 לחוק הירושה.
 9 משכך, אף משיקולים של צדק, שוויון וחגיגות, יש לאמץ את מדיניותה של בעלת הקרקע,
 10 רשות מקרקעי ישראל וראות בתובע, הליפו של בן המנוחה, כמי שבא בעלי אביו המנוח,
 11 כאילו המנוחה הותירה במותה שני ילדים, ולהחיל על נסיבות המקרה דנא את הוראות סעיף
 12 19 (ג) להסכם המשבצת.
 13
 14 73. הנה כי כן ועל מנת לקבוע את גורל הזכויות במשק, נדרשת הכרעה בשאלה מי מבין ילדי
 15 המנוחה מוכן ומסוגל לקיים את המשק.
 16
 17 זהות הירוש אשר יכול לקיים את המשק:
 18
 19 74. זהו המקום להעיר, כי קביעת זהות הירוש אשר יכול ומסוגל לקיים את המשק כמשק
 20 חקלאי איננה חלק מן הסעדים שנתבעו בתובענה שלפניו. משכך ניתן היה כבר כאן לחתום
 21 את פסק הדין. יחד עם זאת, וכיוון שהצדדים הרחיבו בדבר, מוצאת אני לחתימתם
 22 לטיעונותיהם בנוגע לסוגיה זו, ולהעיר הערותיי בהתייחס אליה. תוך תקווה, שהדברים
 23 דלחלן ינתו אותם להגיע להסכמות כאשר לגורל הזכויות במשק יבוא היקקות להליכים
 24 משפטיים נוספים.
 25
 26 75. מטיעוני הצדדים עולה, כי אין מחלוקת שאף אחד מירשי המנוחה אינו מתגורר בכפר
 27 הרייף או ביישוב חקלאי כלשהו ואינו עוסק בחקלאות; אין גם מחלוקת, כי מזה שנים
 28 רבות חמשק אינו מתפקד כמשק חקלאי, ואין בו פעילות חקלאית של משק.
 29
 30 76. לאורך השנים עסקה הפסיקה בשאלה מיהו הילד הייחודי ומסוגל לקיים את המשק
 31 החקלאי. בתי המשפט נדרשו לשאלה זו אגב יישום הוראת סעיף 114 לחוק הירושה או אגב
 32 יישום הסעיפים הרלבנטיים (באשר הובאו לעיל) בהסכמי המשבצת, הדו/הותלת צדדי.
 33

19 מתוך 24

בית משפט לענייני משפחה בקריית גת

תמ"ש 15802-03-15 נ' ואח' ואח'

77. על מנגנון זה, המורה כי בחעדר הסכמה בין ילדי בר הרשות שנפטר יכריע בית המשפט מי מהם יכול ומסוגל לקיים את המשק החקלאי, באשר נקבע בסעיף 114 לחוק הירושה ואומץ בהסכמי המשכנתא, נמתחה ביקורת רבה בפסיקה ובספרות.

יפים בעניין זה דברי המלומד ש. שילה בספרו: "מגמת סעיף 114 נראית כיום אנכרוניסטית. רוב תושבי המשקים במדינה אינם חקלאים והם מתגוררים במושבי מטעמי גזרות ואיכות חיים. הניסיון לשימור עיבודם של משקים חקלאיים קטנים המפרנסים משפחה אחת נראה היום כדבר שזמנו עבר"

ראו ש. שילה, פירוש לחוק הירושה, תשכ"ה-1965, חלק שלישי, עמ' 306.

דבר ימות המשפט לענייני משפחה בירושלים (כבי השופטת נ. מימון) בתמ"ש 7031/00 ד.א. נ' נ.י. ואח' פורסם במאגרים האלקטרוניים:

"ואכן כיום פועלים משקים חקלאיים מועטים. עם זאת, עקב החיפוש הגואה אחר איכות חיים מהנה לעיר - הפך המוטנציאל הכלכלי-גדל"ני הגלום במשקים למוקד התעניינות, וכל נושא המוטנציאל החקלאי, שבעבר שיחק תפקיד משמעותי בכל הנוגע למשקים, איבד ממעמדו. בניסיונות אלו, דומה כי שאיפה לשמור את המשקים במשקים חקלאיים, והציפייה שבכל משק יימצא יורש המוכן ומסוגל לקיימו כמשק חקלאי, אינן מציאותיות עוד, ונראה כי יש צורך בהתאמה של המצב המשפטי למציאות החיים הנוכחית.

זאת ועוד, סעיף 114 לחוק הירושה, במתכוונתו הנוכחית, אינו נותן מענה ברור למצבים השכיחים מעין זה הנדון כאן, בהם אף אחד מהיורשים איננו מוכן ומסוגל לקחת על עצמו להמשיך את הפעלת המשק במשק חקלאי-לעירי, אך ישנו יורש מעוניין בכל זאת להחזיק במשק כנכס ולא כמשק פעיל. באופן דומה, החוק אף אינו מציע פתרון למצבים בהם אף אחד מהיורשים איננו מעוניין בזכויות במשק והם מעדיפים למכור את הזכויות לצד שלישי..." (ההדגשה שלי - ג.ג.כ.).

78. הקביעה מי מבין ילדי בר הרשות שנפטר "מוכן ומסוגל" לקיים את המשק נשענת על שני מבחנים מצטברים: מבחן סובייקטיבי של מוכנות ומבחן אובייקטיבי של מסוגלות לקיים את המשק.

באשר למבחן האובייקטיבי כבר נקבע, כי כיום עם תידושי הטכנולוגיה המודרנית, אין צורך בעבודה פיזית קשה במשק וניתן גם להיעזר בפחולים. ראו למשל: תמ"ש (תי"א) 80170/96 גולדשטיין נ' גולדשטיין; תמ"ש (תי"א) 40442-03-13; תמ"ש (טב"י) 30318-02-10 ג.י. נ' ג.י. ואח' (כולם פורסמו במאגרים האלקטרוניים).

יפים ושובים את הלב והעין בעניין זה דבריו של חברי כבי השופט אסף זגורי בפרשת ג.י. נ' ג.י. ואח' הג"ל:

"154. כבר מטעם זה ברור, שקביעה שדירותיות לפי התורה הדו-צדדי, להעביר הזכויות בפטירת ההורים המנוחים לבן שמסוגל לקיים את המשק, היא במקרה הטוב אוטומית,

בית משפט לענייני משפחה בקריית גת

תמ"ש 15802-03-15 נ' ואח'

- 1 ובמקרה הגרוע היא מנותקת מהמציאות וחוטאת למטרות ההסכם גופו. מזוהב בקביעה
 2 שעוצנות עניינים ומתעלמת מהעובדה שמשק זה כפי רבים מאוד בארץ כלל אינו עוסק
 3 בחקלאות מזה מספר עשורים וגם אם יקבע בית המשפט שיש בו שמסוגל לקיימו, לא
 4 תהא שום דרך להבטיח 'שתוא יקיימו חקלאית'...
 5 ...
 6 ד. המבחן של 'הבן היחיד המסוגל לקיים את המשק', כאשר אין משק בפועל מזה למעלה
 7 מעשור וכאשר אין דרך להבטיח שאותו בן אבן יקיים מבחינה חקלאית את המשק, מאבד
 8 מנהגו וחשיבותו..." (ההדגשה שלי - פ.ג.כ.).
 9
 10 79. עיון בפסיקה מלמד, כי השיקולים/מבחני העור, אשר שימשו את בתי המשפט לצורך
 11 הכרעה בשאלה מיהו הילד הימוכן ומסוגלי לקיים את המשק הם: עיסוק קודם ונוכחי
 12 בחקלאות וניסיון הפעלת המשק החקלאי; הפעלת המשק בפועל לאחר פטירת החורים;
 13 המשכיות המשק ומניעת הזנחתו; מגורים במשק לרבות כוונה להמשיך ולהתגורר בו
 14 וקבלה לתכרוכה באגודה. ראו למשל: תמ"ש (טב"י) 30318-02-10 הג"ל.
 15
 16 80. בפסק דין של בית משפט לענייני משפחה בטבריה (כב' השופטת ורד ריקנטי-רוסחר) שראה
 17 אור לאחרונה ודן בהרחבת פטוריה של פנימי (תמ"ש (טב"י) 34958-12-13), קובע בית המשפט
 18 כי "באין פעילות חקלאית ממשיכה במשק או בשאין יתרון מובהק למי מבין ילדיהם של
 19 בני הרשות על פי השיקולים 'הקלאסיים' של הטובל והעיבוד החקלאי של המשק, יש
 20 מקום להפעלת שיקולי הום לב, יושד ועדק הנוגעים למערכת היחסים הפנים משפחתית
 21 וקביעה ערכית של בית המשפט ביחס לשאלה מיהו הבן 'המוכן ומסוגל' לקיים את המשק
 22 בניסיונות הענייני".
 23
 24 81. ומשם לכאן:
 25 התובע טוען, כי הנתבעת 1 איננה מסוגלת לקיים המשק כמשק חקלאי ואין בדעתה לעשות
 26 כן; כי התגוררה במשק רק בשנות ילדותה ומאז ועד היום, לא התגוררה בו ולא שבה
 27 להתגורר בו אף לאחר פטירת המנוחה; המשק עזוב ומוזנח, ואינו פליל משך שנים רבות;
 28 הנתבעת 1 לא דאגה להפעילו ולא דאגה לעיבוד השטחים החקלאיים, קודם לפטירת
 29 המנוחה ואף לא לאחר מכן.
 30 נוכח גילה המתקדם (כבת 67 שנים), נעדרת הנתבעת 1 מסוגלות פיזית לקיים את המשק.
 31
 32 מאידך, מצהיר התובע, כי הוא מעוניין להעתיק את מקום מגוריו לכפר הרייף, ולהמשיך
 33 את פעילותם החקלאית של סבו וסבתו המנוחים במשק, וכי יש לו הכישרונים והיכולת
 34 לקיים המשק, תן בשים לב לגילו הצעיר (כבן 42 שנים) ותן בשל עיסוקו המאפשר לו ללמוד
 35 ולמצוא פרנסתו מעיבוד המשק.

בית משפט לענייני משפחה בקריית גת

תמ"ש 15802-03-15 נ' ואח'

- 1 מגנד טוענת הנתבעת 1, במידה רבה של צדק, כי במקרה דנא על נסיבותיו הקונקרטיות 32
 2 ובשים לב לביקורת הרבה שנמתחה על הוראת סעיף 114 לחוק הירושה, כפי שהוזכרה לעיל,
 3 אל לנו להשליך ייבנו על שאלת המוכנות והמסוגלות לקיים המשק, ומדגישה, כי המוסדות
 4 המיישבים אינם נוקטים עמדה וחם אדישים באשר לזהות מקבל הזכויות במשק, כל עוד
 5 נעשה הדבר בהתאם למדיניות הרשות ובכפיפות לנהליה.
 6
- 7 לטענת הנתבעת 1, המשק אינו דורש הפעלה פיזית עת השסחים החקלאיים בו מושכרים 33
 8 באופן מרוכז לשם עיבודם באמצעות צד שלישי.
 9
- 10 כן טוענת הייא, כשהתובע הוא תלמיד ישיבה שתורתו אומנותו, וכי הוא מתגורר בישוב חרדי 10
 11 ובנה לאורח חיים חרדי, ומשום כך יקשה עליו להשתלב בכפר הרייף, שהוא ישוב חילוני.
 12 לדיקה, טענת התובע באשר לגילה הן משוללות יסוד, ואף מקוממות ויש בהן משום עידוד
 13 להפליה על רקע גיל, תל בו יש לדחותן.
 14 עוד טוענת הייא כי בניגוד אליה לתובע אין כל רקע בחקלאות, ולכן הוא גער כל יכולת
 15 לקיים את המשק.
 16 בנוסף טוענת, כי עצם עתירת התובע למינוי מנהל עיבוד לצורך מכירת הזכויות במשק
 17 מעידה על כוונתו האמיתית למימוש הזכויות ולא לקיים המשק.
 18
- 19 נסיבות המקרה דנא מלמדות ביתר שאת, כי הביקורת שנמתחה על הוראת סעיף 114 לחוק 84
 20 הירושה ובעקבותיו על הוראות הסעיפים 20 (ה) ו-119 להסכמי המשבצת התלת צדדי והדו-
 21 צדדי (בהתאמה) בכל הנוגע לקביעת זהות ילדו של יורש הירושה ה"מוכן ומסוגל" לקיים את
 22 המשק אליו תעבורנה זכויות בר הרשות, היא מוגזקת.
 23 עניין לנו, כאמור, בשני יורשים שלאף אחד מהם אין זיקה של פנים למשק, למעט זיקת
 24 חדם בינם ובין החורים המנוחים שהיו בחייתם בני הרשות במשק, קשה להשתחרר מן
 25 הרושם שכל אחד מהם מבקש, בדוחק, יש לומר, לשכנע את בית המשפט כי הוא עומד
 26 בתנאים שהציב הסכם המשבצת לשם החכרעה למי מהם תועברנה הזכויות במשק, דק
 27 משום שהוגדרו ככאלה, ובלא שמגורים במשק והפעלתו כמשק חקלאי לאחר שנים רבות
 28 שלא תפקד ככזה, נראית ריאלית ומעשית.
 29
- 30 הכרעה מעין זו בנסיבות המקרה דנא עלולה להיות שרירותית, מנותקת מן הנציאות 85
 31 וחוטאת לרציונל שבבסיס הסכם המשבצת, של שימור המשק כיחידה חקלאית.
 32
- 33 בהינתן, כי לא נשמעו עדויות בהליך שלפניי, והמחלוקת בין הצדדים, בשים לב לסוג 86
 34 שנתבע בה, הוגדרה, כאמור, כמשפטית גרידא, אומר בהחירות המתחייבת, כי מהחומר
 35 שלפניי עולה שאין למי מיורשי המנוחה יתרון על פני משנתו לצורך הכרתו כמי ש"מוכן

בית משפט לענייני משפחה בקריית גת

תמ"ש 15802-03-15 נ' ואח'

- 1 ומסוגלי להמשיך ולקיים את המשק ונת ממילא המשק איננו פועל, ודה פקטו, מושא
 2 הקיום איננו).
- 3 בנסיבות אלו נראה, ואף זאת יש לומר בזהירות המתחייבת, כי שני הצדדים מתייחסים אל
 4 הזכויות במשק כאל נכס גדליעני בעל ערך כלכלי, ולא כאל משק חקלאי כמשמעותו החילונית
 5 וכמשמעותו בדין, ובכלל זה הסכם המשבצת, נהלי רשות מקרקעי ישראל וחוק הירושה.
 6
- 7 87. משנראה על פניו, כי ישנם מבחני העור שנקבעו בפסיקה אינו מעניק למי מבין יורשי
 8 הפעולה יתרון מובהק לפיו יועבר לידיו שרביט המשך קיומו של המשק כמשק חקלאי, הרי
 9 שנוכחותו הדרושה להפעלת שיקול הדעת השיפוטי באשר לגורל הזכויות במשק, גם על יסוד
 10 טעמים של תום לבו יושר וצדק. ראו: תמ"ש (טב') 34558-12-13 הנזכר לעיל.
 11
- 12 88. נוכח מהות הזכויות הדרושות ולאור מדיניותה של נתבעת 2 האוסרת פיצול הזכויות בגחלה,
 13 ובהינתן פי הסעד שנתבע הוא, כאמור, סעד הצהרתי, ובמובן זה התביעה מתקבלת, יש לעת
 14 בידי הצדדים האפשרות להגיע להסכמה באשר לגורל הזכויות במשק.
 15
- 16 ככל שלא יעלה בידיהם להגיע להסכמה, וככל שהם דבקים בטענותיהם, כי אז יחא עליהם
 17 לפנות לבית המשפט בחלק מתאים לצורך חכרעה על פי סעיף 19ג(ג) להסכם המשבצת
 18 תדו-צדדי, ולשם כך יחא עליהם להניח בפניו התשתית הראייתית המלאה, היות שבשלב
 19 זה ונוכח המתווה הדיוני שנקבע בהסכמת הצדדים, לא נעשה הדבר.
 20
- 21 **סוף דבר:**
- 22
- 23 89. העולה מן המקובץ הוא, שהתביעה מתקבלת.
 24
- 25 לפיכך מוצהר בזאת, כי העברת הזכויות במשק מסי' בככר הרי"ף מהמאמתה
 26 ז"ל לנתבעת 1, - מבוטלת.
 27
- 28 90. בשים לב לתוצאה אליה הגעתי, תישא הנתבעת 1 בהוצאות משפט בסך 5,000 ₪ אשר
 29 ישולמו לידי התובע תוך 30 יום.
 30
- 31 91. פסק הדין ניתן לפרסום בהשמטת שמות הצדדים ופרטים מזהים.
 32
- 33 92. המזכירות תמציא פסק הדין לצדדים ותסגור התיק.
 34
- 35 ניתן היום, כ"א תמוז תשע"ו, 27 יולי 2016, בהעדר הצדדים.

בית משפט לענייני משפחה בקריית גת

תמ"ש 15802-03-15 נ' ונח'

1

סגן ג' ליועץ המשפטי

2

3

4

5

6

7

8

הרשמיים סגוריה

24 מתוך 24